

Wstęp

W ubiegłym roku ukazał się pierwszy tom serii *TRANSCARPATHICA. Prace EuroInstytutu Polsko-Czesko-Słowackiego*, którego tematyka ogniskowała się wokół problematyki polsko-czeskich relacji. Nawiązując do tematyki pierwszego tomu, zdecydowaliśmy się poświęcić tom drugi analogicznej problematyce, tym razem jednak koncentrując się na relacjach polsko-słowackich. Publikacja jest efektem – tak jak poprzednia – współpracy między Komisją ds. Stosunków Polsko-Czeskich i Polsko-Słowackich Polskiej Akademii Nauk przy Oddziale w Katowicach oraz Stowarzyszeniem Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”.

Tom został podzielony na dwie części. W pierwszej znalazły się artykuły napisane przez Marcina Dębickiego (Uniwersytet Wrocławski), Evę Krekovičová (Słowacka Akademia Nauk, Bratysława), Ondreja Štefaňaka (Katolicki Uniwersytet w Ružomberku) oraz Edytę Koreptę (Uniwersytet Śląski). W artykułach tych wzajemne polsko-słowackie relacje przedstawione zostały z socjologicznej, etnograficznej oraz literaturoznawczej perspektywy. Zamieszczony w drugiej części tomu artykuł autorstwa Zygmunta Kłodnickiego, choć nie jest poświęcony bezpośrednio tematyce polsko-słowackich relacji, to będąc studium etnograficznym polskiego Podkarpacia, wskazuje nie tylko na płaszczyznę istniejących tutaj stereotypów i autostereotypów, ale również na dyfuzję kulturową, a jednocześnie uzmysławia wspólne polskie i słowackie korzenie, wyrastające ze słowiańskiego dziedzictwa.

Być może warto właśnie zaproponować taki klucz interpretacyjny drugiego tomu: pomimo różnic kulturowych, historycznych, politycznych warunkowań, pomimo wzajemnych uprzedzeń i stereotypizacji istnieje pewna wspólnota doświadczenia, budowana, ot, choćby na fundamencie nie tak znów odległej c.k. monarchii, wspólnota, która trwa w braudelowskim czasie „długiego trwania”.